

KINGUAASSIUTIT PILLUGIT MEEQQAT QANOQ OQALOQATIGISSAVAKKA?

Inersimasutut meeqqat qanoq iluamik imminnut oqaluutarnissaannik, iluamik nerriviup saani issianissamik, kamalerunillu annersitsinnginnissaannik siunnersuillaqqissorujussuullutalu oqalulluartaqut. Meeqqat nammineerlutik atisalersornissaannik atuariartornissaannik, arlaannik piumasaqarunik apereqqaartarnissaannik, ikiortariaqartillutillu saaffiginnittarnissaannik ilinniartittarpagut. Inersimasorpasuuilli oqaloqatiginninnissaminnut akunnattoortarput timeq, kinguaassiutillu qanoq ator neqaraanni ajunnginnersoq, sunalu ajornersoq. Qularnanngilaq apeqqutitik aappillernartunik, illarnartunik imaluunniit tupannartunik nalunngisaqartutit. Imaluunniit akissutit allatut akinissannik nalulerlutit, soorlu "Angisuunngoruit ilikkarumaarpat", "anaanat aperisariaqassavat" imaluunniit "taamatut oqartoqarneq ajorpoq!". Meeqqat ilisimasaminnik alapernaassutsiminnillu tupaallattitsisarput, alapernaanerallu ineriartornerannut pingaaruteqartoq tapersersugassaavoq, naak ilaatigut ajornakusoortutut misinnarsinnaagaluatoq.

Meeraq timeq killissallu pillugit oqaloqatiginera imaangilaq kinguaassiutit atortarneri pillugit oqalliseqatigissagit. "Isumaqaannarporli" ulluinnarni meeqqat suut oqaluuserisarneraat aamma pinnguaatigisarneraat eqqumaffigissagit, periarfissarlu atorlugu timi, kinguaassiutitik pillugit killissallu oqaloqatigiisutiggissallugit.

KINGUAASSIUTITIGUT QAANGIFFITIGITSINNERMI NAKUUSERNEQ

Immitsinnut eqqarsaatigilertarpugut tusagassiutini kinguaassiutitigut innarliinerit eqqartorneqaleraangata. Meeqqagut oqaatsit soorlu kinguaassiutitigut innarliineq, pinngitsaaliineq, inerteqqutit takullugillu tusaasarpaat apersuutigalugillu. Qanoq oqassaagut? Qanoq oqarsinnaavugut? Meeqqat tupatsissavagut? Meerara tassunga qanoq illersussavara? Sukkasuumik nalornisoqalersinnaavoq, meerarmi ajortumeerumanginnermik imaluunniit oqaatiginiagaq allaanerumik paasineqarsinnaammat.

ILINNUT IKIUUT

Una quppersagaaraq ilinnut inersimasuusumut meeqqannik (imaluunniit meeqqanik allanik) kinguaassiutit pillugit oqaloqateqarsinnaanissannut ikiutaassaaq. Meeraq inuunermi sunut ajortunut tamanut illersorneqarsinnaanngilaq, kisianni timimut tunngasunik sumullu killeqartitsinissaq meeqqallu oqaloqatigiisutigineqarsinnaapput, taamaalillutik suna eqqornersoq sunalu eqqunnginnersoq paasisinnaaniassammassuk, naammeersinnaaneq killissallu ilinniartugit.

Timi, ineriartorneq ilisarnaatillu ammasumik oqaloqatigiisutigisaraanni meeqqat ineriartortinnissannut peqataassaagut, tassalu timeq ineriartorneralu inerteqqutaanngitsut, kisiannili namminerisatut pigineqartut, ataqqillugillu mianersortumik pineqassasut.

Meeraq timeq killissallu pillugit oqaloqatiginera imaangilaq kinguaassiutit pillugit oqalliseqatigissagit. "Isumaqaannarporli" ulluinnarni meeqqat suut oqaluuserisarneraat aamma pinnguaatigisarneraat eqqumaffigissagit, periarfissarlu atorlugu timi, kinguaassiutitik pillugit killissallu oqaloqatigiisutiggissallugit.

MEEQQAT MIKISUT 1 – 3-NIK UKIULLIT

Ajunngivippoq meeqqat mikinerit nammineq misiliinissaannik, takutitsinissaannik oqaluttuarnissaannillu kaammattussallugit. Tassani ajornanngitsumik ilitersuillutillu naqqiisinnavutit.

Meeraq peqataatiguk

Pingaartuuvooq inersimasuullutit meeqqat, allaat meeraqqat oqarfigissalugit sulerinerlutit. Soorlu nangip taarsilernerani oqarsinnaavutit: "Nulutit panerlutillu ipeqannginniassammata nangit taarsilerpara. Takusinnaavara aliasuttutit (meeraq qiappat), erniinnaq naammassissaagut..." il.il.

Meeqqap susoqarneranik peqataatinneratigut imminut paasinnittariaasianik ineriartortitseqataassaagut innarligassaannginneranillu paasitillugu. Inersimasutut allatut ajornartumik meeqqat passuttariaqartarpagut naak piumanngikkaluaraat. Oqaluttuutikkat nassuiaallugit sooq taamaattariaqarnersoq.

Nerinerni

Naak qaneq? Sumut atorineqartarpa? Suna qanermut mangunneqarsinnaava? Meeqqat nerineri nammineq neritillugit imertillugillu misilitsineqarsinnaapput. Meeqqat pinngitsaalillugit nerisinneqassanngillat, kaammattorneqassapput, killissaannillu erseqqarissunik tunikkat, takutilugu suna ajunnginnersoq sunalu ajornersooq. Qanerput namminerisaavoq, allat susassarinnigilat.

Uffarnermi

Usuk suua sumiippalu? Utsuk suua sumiippalu? Nuloq suua sumiippalu? Sumut atorineqartarpa? Qanoq asanneqartarpa? Taakku namminerisaapput allallu susassarinnigilaat, tamannalu isumaqarpoq taamaallaat meeqqap, anaanap aamma ataataq nakorsallu taamaallaat attorsinnaavaat. Peqqinnissaq eqqiluisaarnerlu pineqanngippat tunngaviusumik inersimasunit allanit attoqusaanngillat.

Perusuersartarfiliarneq

Qanoq allarertoqartarpa? Suna sianigineqassava? Soorlu niviarsiaqqat allarteraangamik utsuummi bakteriaqalinnginniassammata siuatungaani tunumut allartertassapput. Kinguaassiutit mianersuunneqassapput.

Allanik atassuteqarneq

Meeqqat aneerpata, ikinngutitut ilaquttanulluunniit pulaarpata oqarfigigajuttarpagut qanoq iliussanersut: "Aataamukariarlutit ilassiniaaruk", "Lisa eqilaarniaaruk" il.il. Meerarli ilisimatiguk qanoq periarfissaqarnerannik, piumanersut piumannginnernulluunniit, soorlu: "Aataa iluamik ilassilaarusunngiliuk?", "Lisa eqilaassaviuk?".

Apeqqutit qanoq pisoqarneranut soorunami naleqqussarneqassapput.

Meeqqat isumalukujunneranni imaluunniit naammagittaakujunnerini, soorlu oqarfigitikkunik iluamik oqalussasut, tamanna ajalusoortutigineq ajorpaat. Ulluinnarni ilitersuinitit naqqiinitillu meeqqap suna iluutsitut oqaasissatullu ajunnginnerisut paasinissaanut iluaqutigisarpai, pissusisamisoortorlu aaliangersimasumik kajungerisaqanngikkaanni naaggaar-nissaq.

Pingaartuuvorlu meeqqanut nassuiaatigissallugu illuatungaanut aamma atuummat. Arlaat naaggaarpat imaluunniit takutippagu kajungerinagu, tamanna ataqqissammagu suugaluarnersorlu unitsillugu. Meeraq nassui- aanneqarsinnaavoq allat aliatsassinnaammata, annulersinnaammata il.il.

Meeqqat mikisut nalinginnaasumik kinguaassiutitigut ineriartornerat.

Meeraaqqalluunniit inunngornerminni kinguaassiutiminnik atuisuupput. Kinguaassiutinilli atuineq inersimasunit allaanerujussuuvooq. Tassani kinguaassiutinik atuineri pineqarpoq kajungerneq kajunginnginnerlu, soorlumi nerisassanik sinimmillu pisariaqartitsisarneq, sallaatsumik attuanninneq isumassuinerullu meeqqamik ineriartortitsisartoq.

Meeqqat mikisut suut attugassaasinnaasut tamaasa attorniartarpaat, aamma iluarusuffiit. Imminnut attuatillutik nalaatsornerinnakkut iluarisaminnik misigisaqartarput, imaluunniit inersimasunit attuaneqartil-lutik, soorlu uffarneqarnerminni, nangilersortsinnerminni imaluunniit pinnguarnermi.

2- 3 ukioqarnerminni nalunnginnerulertarpaat qaqugukkut imminnut iluarusutisinnissaminnik, soorlu issiaviup ornavaffianut akulaammigut tagiartuunnikkut imaluunniit inersimasumit sarliarneqartilluni imaluunniit issiavimmut allaalluni orfalluni. Meeqqat iluarusuttarput, nalusarpaalli sulerinerlutik.

MEEQQAT 3-6 – INIK UKIULLIT

Meeqqat taakkunatut ukiullit inuit akornanni pissusilersuutitut paasinnin- nerusarput. Paasisimasarpaat suut ajornanngitsut suullu ajornartitaasut. Ilisimasaqarfigineruvaallu qanoq timimikkut iliorunik iluarusunnarsin- naasoq.

Meeqqat taamatut ukiullit toqqaannartumik apersornikkarujussuupput. Ajunngivippoq meeqqat timi kinguaassiutinullu tunngasunik apeqqute- qartillugit allatulli ammasumik akisarnitsitut akisarnissaat. Aamma ajunngilaq apeqqutit ilaat akinngikkaanni, soorlu namminerisamik kinguaassiutitigut atuinerit tunngatillugit. Uani oqaannassaasi tamakku inersimasunoortuummata namminerisarlugillu, meeqqallu paasisari- aqanngikkaat. Meeqqat annertuumik nassuiaanneqarnissaat pisari- aqanngilaq.

Minik pisiarniarfimmiinnermi ammasumik akunnattooruteqarani aperippat sooq usua qerattarnersoq, taava ajunngilaq oqarfigigaanni angerlarussi tamanna oqaloqatigiissutigissagissi.

Aperippallu sooq massakkut oqaloqatigiissutigisinnaannginnerissi, oqarfigissavat inuppassuit isumaqartut tamakku namminerisarlugit, oqaloqatigiissutigissallugillu ittoorisaraat.

Taamaammat angerlarnissassinnut utaqqissutariaqarlugu.

Kannguttaatsulorfigitinnermi killissarititat

Meeqqat erseqqarissumik akulaatsigut imminnut iluarusutsittarpata siunnersorneqarsinnaapput tissassarneq namminerisatut pigineqassamat, kisimiillunilu ingerlanneqartartoq, soorlu inimini. Meeqqamut paasiuminaassinnaavoq, tassanimi isertuarniannginnermik peqquteqartumik iliuuserisaramikku, taamaammat pingaartuuvoq meeraq mianersortumik pitaajuissusikkut killissarititaasunik ilinniartinneqarnissaa, meeqqallu iliuusaanik asissuinani. Ukiuni tulluuttuni marlunni siunnersuinerit meeqqap paasiuminartinnerulissavaa.

Naaggaarsinnaaneq ajunngilaq

Piffissaq nalequttorujussuuvoq meeraq ilisimatissallugu inuit ilaat meeqqamut nuanninngitsumik pissusilersuuteqarsinnaanerit, naak immaqa tamanna tujorminarigaluarlugu. Soorlu timi ilaatigut namminerisakut attorneqaraanni naaggarnissaq pissusissamisoortoq. Meeqqat aamma ilisimassavaat inersimasup akulaavatigut namminerisaatigut attoqqu-sinnaanerit pissusissamisuunngitsoq, naaggaarsinnaasullu.

Inuit pissusiluttut ilisarimasaasinnaapput, kisianni aamma ilisarimanngisarinnapput. Ikinngutaasinnapput imaluunniit nuannarisat. Taamaakkaluartoq kajungeringgikkaanni naaggaarnissaq ajunngilluinnarpoq.

Isertuussat ajunngitsut ajortullu

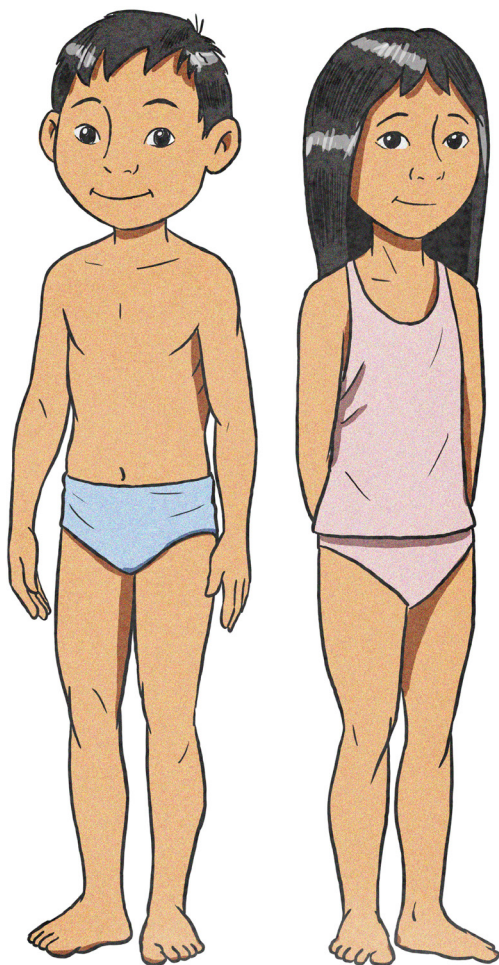
Ajunngilluinnarpoq meeqqat isertuussat suut ajunnginnersut suullu ajornersut pillugit ilinniartissallugit. Isertuussat ajunngitsut nuannaalersitsisartut, taakku oqaluttuarissallugit utaqquiminaatsut. Imaassiinaapput ikinngummik angajoqqaalluunniit tunisummik tuninissaat. Isertuussat ajortut, taakkuupput oqaluttuarinissaanut nalorninartut, aliatsatsisartut, immaqalu annilaangarsinnaasut. Isertuussat inersimasunut oqaluttuarissallugit qununartut imaluunniit oqarfigineqar-simalluni allamut oqaluttuarineqassanngitsut. Meeraq tassani oqarfigineqassaaq inersimasumut oqaluttuarippagu ajunngitsoq.

Meeqqanut 3-5 ukiulinnut kinguaassiutitigut iliuutsit suut pissusissamisoorpat?

Meeqqat taamatut ukiullit timitik paasisassarsiorfigilertarpaat. Qanoq isikkoqarpat? Putut sumiippat? Arlaannik mangussivigineqarsinnaappaat? Il.il. Ataataasaarneq, anaanaasaarneq, nakorsaasaarneq, kujat-tuusaarneq pinnguaatigisarpaat, kinguaassiutit inuillu mattaangasut titartartarpaattaaq. Tamakku tamarmik pinnguaataapput nalinginnaasut, meeqqallu timiminnik ilisimasaanik, imminnut killissaminnik paasinnittariatsiminnillu ineriartortitsissutigisarlugu.

Meeqqat taamatut ukiullit naluaat pinnguaatitik oqaatsitillu inersimasut kinguaassiutitigut atuinerannut attuumatinneqarsinnaaneri. Taamaam-mallu aamma pingaartuuvoq inersimasut meeqqat kinguaassiutit atorlu-git pinnguaataat "pinnguarnertut" eqqartorneqartassasut, allatullu paasi-nagit. Meeqqat paquminarsinnaasunik oqarsinnaapput, isumaalli imatut itinerusumik ilisimanngilaat.

Meeqqat pinnguaataat ukiuannut naleqquppat, alapernaannerlu illugiinnit pippat, taava tamanna pissusissamisoorpoq. Meeqqat naligiittut pissuseqarpata, pinngitsaaliisoqarani imaluunniit naalagaanerusoqarani, taava pisut pissusissamisoorput. Meeqqat timitik misissulerpatigit timillu putuinnut mangussisaler-pata ajunngilaq unitsikkaanni, nassuiaallugillu mianersussasut, kimillassinnaammata imaluunniit peersinnaajunnaaqinammata. Meeqqat ilisinnut ingillutik tagiartuutilerpata inersimasutut naaggaarnissarsi ajunngilaq, killiliiffigalugillu. Meeraq taamatut ikiorneqarsinnaavoq inuit akornanni killissat suunerinik ilinniartinneqaruni.

Meeqqat ilinniartissigit, timip ilaa iluatigut atisaqarfiusut namminerisarlugit, allat susassarinnigilaat.

Inersimasut, anaanaangippat, ataataangippat imaluunniit nakorsaangippat meeqqallu allat timeq attortassanngilaat

Tunngaviusumik meeqqat allat aamma timeq attortassanngilaat

Pinnguarnermi ilaatigut timi missorneqartarpoq. Tamanna pissusissamisoorpoq

MEERAQ ATUARTOQ 6 - 11-INIK UKIULLIT

Meeqqat atuarfimmiilernikut tusagassiutit, qatanngutit, meeqqat allat inersimasullu aqqutigalugit tusakkatit aallaavigalugit kinguaassiutit pillugit suunersut takorloorutigisalertarpaat. Nukappiaqqat niviarsiaqqallu assigiinnigissutaat, timi qanoq isikkoqarneris, meeqqat qanoq pinngortarnerat il.il. eqqarsaatigisarpaat. Imaassinnaavoq aamma kinguaassiutit pillugit, nammineq piginnaatitaaffiit assigisaallu atuarfimmi tusarsima-gaat.

Meeqqat arlalinnik apeqqutissaqarlutillu takorluugaqarsinnaapput, inersimasutullu akisinnaavatit. Meeraq taamatut ikiorsinnaavat taamaalilluni kinguaassiutit pillugit kukkusumik paasinnginniassammagit.

Ulluinnarni nalaatsortumik periarfissat atorluakkit, ilisimasatillu oqaluttu-aralugit. Soorlu fjersynimi kinguaassiutit pillugit, aappaariittarneq imaluunniit timi pillugit, aviisini assit imaluunniit oqaloqatigiinnermi sammisaq naleqquppat, ilisimasatit isummatillu pissusissamisoortumik anissavatit.

Iliuutsit ilaat inerteqqutaapput

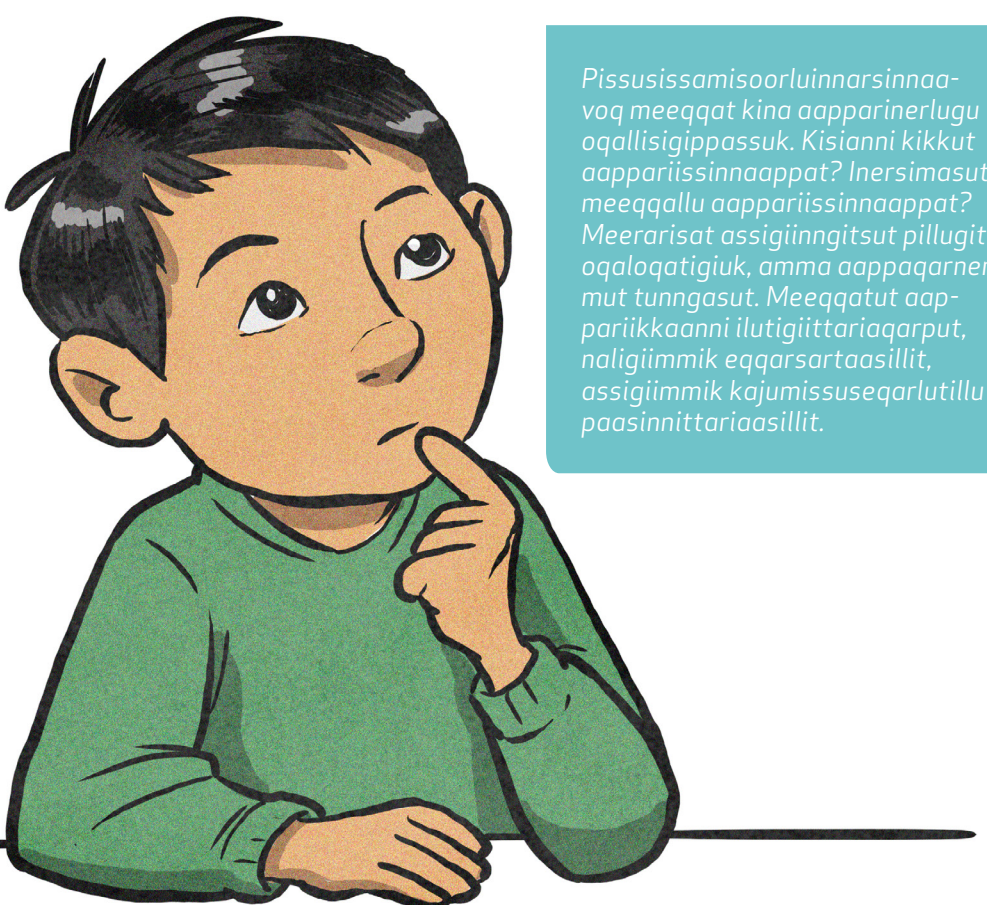
Oqaatigeriikkatsit ajunngivippoq timimi namminerisat pillugit oqaluttu-unnessaat, kiap attorsinnaallugillu isigisinnaaneraat, kikkullu taamaa-lioqqusaanngitsut. Meeqqat atuartut nassuiaanneqassapput inuit il-aasa timimi namminerisagarneq nalusaraat, namminerlu killissarisat qaangerneqarpata, naaggaarnissarlu uani aamma pissusissamisoortoq

Illit nammineq aaliangissavat kina oqaluttuutissanerlugu

Meeraq atuartuq oqaloqatigiuk inersimasuq kina tatigineraat kinalu oqaloqatikkuminarnersuq. Pingaartuuvuq meeqqat paasitissallugit "isertuussamik ajortumik" ilinnut inersimasumulluunniit allamut oqaluttuarpata ajoritinnavianngitsut, akertianilli ajunngilluinnartuq. Inersimasup meeqqalluunniit allap nammineq killissani qaangersimappagu, meeqqap nammineq aaliangissavaa inersimasuq kina oqaluttuutissanerlugu.

Tamanut ikiutissaqarpoq

Meeqqat tatiginittorujussuupput, inersimasunik meeqqanillu immaqa nuannarisaminik "oqaatiginninnissartik" ajornakusoortissinnaavaat. Imaassinnaavoq aamma oqarfigineqarsimasut oqaluttuassanngitsut, imaluunniit oqaluttuannginniassammata siorasaartissimasut.

Pissusissamisoorluinnarsinnaavoq meeqqat kina aapparinerlugu oqallisigippassuk. Kisianni kikkut aappariissinnaappat? Inersimasut meeqqallu aappariissinnaappat? Meerarisat assigiinngitsut pillugit oqaloqatigiuk, amma aappaqarnermut tunngasut. Meeqqatut aappariikkaanni ilutigiittariaqarput, naligiimmik eqqarsartaasillit, assigiimmik kajumissuseqarlutillu paasinnittariaasillit.

luunniit taamaaliortut (attuuannittut, allattut, takutitsisut) unitsinneqar-nissaminik ikiortariaqartut, oqaluttuarpatalu ikiorneqarsinnaasut. Allat iliuusaannik oqaluttuarnerisigut meeqqamut annilaangannginneru-sasoq.

Meeqqat atuartut kinguaassiutit pillugit nalinginnaasumik ineriartornerat

Meeqqat atuartut kinguaassiutinik atuinnerminni misilittaasartorujussuup-put. Tamannali siuliinut naleqqiullugu takujuminaannerulernikuusarpoq, tassanilu pisuusarpoq meeqqat inooqatigiinnermi malitassat ilikkarsi-masaramikkit.

Meeqqat atuartut aappartaartarput, kunissuullutik pinnguarterput, nu-kappiaqqat nivarsiaqqat malersortarpaat, kinguaassiutinullu tunngasut soqutigilersimasarlugit oqaatsillu paquminartut amerlasuut atortarlugit (ingammik nukappiaqqat). Meeqqat ilaat tissassaqaatigiittarput, taamaat-torli toqqorternerullutik. Meeqqat aamma kanngusunnerulertarput perusuersartarfimmiinnermilu imaluunniit uffarnermi sionatigornit isortornerulerlutik.

INUUSUTTUAQQAT 11 - 15-INIK UKIULLIT

Inuusuttuaqqat inuuneranni sorpassuit pisarput. Peerattaarlutik misi-littaalersarput imminnut attuuanerit atoqatigiinnerillu. Ilaat ilaminnit aallartiaarnerusarput, taamaammallu aamma pingaarpoq inuusuttuaqqat atoqatiginneq, naartunaveersaartitsineq kinguaassiutinillu atuneq pil-lugit oqaloqatigigaanni. Atoqatigiinneq illugiinnut nuannersuusinnaavoq nuannersuussallunilu, kisianni aamma nuanninngissinnaavoq ilaatigullu pinerlunnerusinnaalluni. Eqqaamallugu Kalaallit Nunaanni kinguaassiuti-nik atoqatigiissagaanni minnerpaamik 15-inik ukioqalereersimasariaqar-poq.

Inuusuttuaqqat nalunngeqqissaartarpaat timikkut misigisimasat kingu-aassiutitigullu atuneq imaluunniit eqqarsarnek. Nalunngilaat assitigut, filmitigu oqaatsitigullu qanoq sunnertittarnerlutik, taamaalineranilu ki-ngaassiutitigut allamik ilaqarluni iliuuserisartakkat soqutiginerulertar-paat.

Inuusuttuaqqap inuunerani pisoqartaqaaq. Kinguaassiutinik atuinerup ineriartornerata saniatigut timi allanngortarpoq, kinaassuseq ilusiler-neqartarpoq, angajoqqaanut akertiorusussuseqalertarput, avatangiisillu inuusuttuaqqap isumaa aalassajasoq sunnertarpaa. Naak inuusuttuaqqat oqaloqatiginiarneri ajornakusoorsinnaasaraluartoq, pingaarpoq takutis-sallugu kinguaassiutinik atuneq pillugu oqaloqatiginninnissannut am-

mallutit, nalornissuteqarpatalu oqaloqatiginissaanut piareersimasutit. Siusinnerusukkut meerarisat (imaluunniit meeqqat) ukiuinut naleqqut-tumik ammasumik oqaloqatigisimagukkit, sammisaq inuusuttuaqqamut ajornannginnerusumik qaqqeqqissinnaavat.

Naaggaarneq naaggaarneruvoq

Meeqqat minnerit oqarfigisimaneritut pingaartuuvoq inuusuttuaqqat eqqaasissallugit naaggaarneq naaggaarnerummat. Tamanna aamma atuuppoq inuusuttuaqqat akunnerminni, aamma aappariit akunnerminni, inuusuttuaqqat inersimasullu akunnerminni, aamma inuusuttuaqqat meeqqallu akunnerminni.

Inuusuttuaqqap nammineq killissaritai pillugit oqaloqatigiuk, killissariti-taalu qaangerneqarpata qanoq iliussasoq. Naaggaarneq ajunngittuaan-narpoq, soorlu aamma aappariikkaluaraanniluunniit.

Innarliinerit inuusuttuaqqat kiisalu inuusuttuaqqat meeqqallu akornanni pisarpoq, taamaammatt inuusuttuaqqat eqqarsaataat, misigissusaat kinguaasiutitigullu iliuusaat pillugit oqaloqatigigaanni pingaarpoq. Atoqatigiinneq ajunngitsuusariaqarpoq. Naligiittariaqarpoq, pingitsaali-isoqaranilu kajumeqatigiittoqartariaqarpoq.

Paasissutissat

Inuusuttuaqqat ilaasa kinguaassiutit pillugit atoqatigiinnerluunniit pil-lugu oqaloqatigerusunnavianngilaasi. Tassanilu ajussanngilaq timimut, atoqatigiinnermut, killissat pinaveersaartitsinerlu pillugit paasissutissat inuusuttuaqqanut takusariaannanngorlugit saqqummeraanni.

Nalaatsortumik pisut atukkit

Inuusuttuaqqap pallinniarukku sammisat assigiinngitsut pillugit, soorlu internettimi imaluunniit fjernsynimi takusat pillugit oqaloqatigisinnaavat: "Ippassaani una takuara... qanoq isumaqarfigiviuk?" Taamatut aallartinneq illit isumannik ilisimasannillu anitsivigissallugu piuminarlunilu pitsaavoq.

Immaqa taamatut aperinerit inuusuttuaqqap ittuuallannarigaluaraa ima-luunniit tupaallannarigaluaraa isumaqarpoq inuuneranut isumannaa-tsumillu inuunissaanut soqutiginninnerit takutikkit.

Inuusuttuaqqat kinguaassiutitigut nalinginnaasumik ineriartornerat

Inuusuttuaqqat timertik timimillu qisuariartarnerat ilisimaarilluartarpaat, taamaammallu allatulli (inersimasutut) nalinginnaasumik isertortigisin-naapput.

Inuusuttuaqqat suiaasutsikkut illuatungitik assut soqutigisarpaat, aappartaartarput kinguaasiutinillu atuineq alapernaaserfigisarlugu. Akuttunngitsumik inersimasut maluginiartarpaat inuusuttuaqqat assut kinguaassiutitigut atuinertik soqutigisaqarnertillu isertuuttaraat. Taman-nalu nalinginnaavoq.

Inuusuttuaqqap kinguaassiutit assut soqutigisarpaat, paasissutissanik ilisimasassanillu internettikku, filmitigut (poornut), imaluunniit periarfis-satigut allatigut misissuisarlutik.

Inuusuttuaqqat imminek meeraanerujussuarnik soqutigisaqartinnagit, pinngitsaaliinerunngippat, siorasaarinertaqanngippat imaluunniit nu-kersorneq atorlugu kinguaasiutinik atuinerunngippat, taava pissutsit pissusissamisoorput.

INTERNETTIMI MOBILINILU INATSISIT

Meeqqat mikinerit inuusuttuaqqallu ullumikkut internettersortarput. Amerlanerpaallu mobilitelefoneqarlutik. Nittartakkani assigiinngitsuni kinaassutsiminnik saqqummiisarput, tamatigullu taakkua sammisarlugit. Meeqqat inuusuttuaqqallu internettimik atuisut ilikkartariaqarpaat internettikku mobilikkullu paasissutissat inummut tunngasut allanut tunniunneqassanngimmata (telefonnormut, adressit assigisaallu), kodit assillu. Ilisimatinneqassaputtaaq inuit imminnut internettikku ilisaritit-tut ulluinnarni allarlunnaasinnaammata.

Ajunngilluinnarpoq meeqqappit nittartaakkat suut saaminerali eqqumaffi-gigukku, inuillu kikkut atassuteqarfigisarnerai. Inersimasup meerarisat in-ternettkut kammaginiarpagu meeqqat inuusuttuaqqalluunniit angajoq-qaat tamanna pillugu ilisimatissavai.

Internetti ilisimasassanik paasissutissanillu ajunngitsunik ulikkaarpoq, kisianni aamma inoqarpoq imaqarlunilu meeqqamut naleqqutinngitsunik

INUUNERMI NAMMINERISANUT INISSAQASSAAQ

Meeqqat inuusuttuaqqallu inersimasunit ulluinnarni tapersersorneqar-nissamik pisariaqartitsippat. Aperisinnaasariaqarput ilitersorneqarnis-saminnut toqqissisimaffigisinnaasamillu. Ineriartornerminni iluaquti-gisinnaasaminnik. Meeqqat inuusuttuaqqallu taamaakkaluartoq aamma namminerisaminnik inuuneqarnissaminnik atorfissaqartitsippat. Piffissaq kisimiiiffigisisartik isummeriartaasiannut ineriartuutaasarpoq. Ajor-nartorsiutaasinnaasut nammineerlutik aqqqissinnaavaat piginnaasanillu

nutaanik pinngortitsivigalugit. Tamakku tamarmik imminnut upperinermik nammineersinnaassusermillu inerititsisarput.

Taamaammat eqqaamajuk meeqqat inuusuttuaqqallu namminerisamik inuuneqarnissaat. Paaminarpallaassanngilatit, kisianni ulluinnarni na-laatsortumik pisut meeqqavit isummatit ilisimasatillu pillugit oqaloqatiginissaanut atukkit. Maligassiuisuugit.

INUUSSUTISSARSIUTIGALUGU SULISUNUT

Kinguaassiutitik atuineq pillugu meeqqanik inuusuttuaqqanillu oqaloqateqarnissamat pilersaaruteqaruit, ajunngilluinnassaaq angajoqqaat eqqarsaatinni pilersaarutinnilu ilaattikkukkit. Angajoqqaat suleqatigiguk- kit meeqqat inuusuttuaqqallu pisariaqartitaannik ineriartorneranillu assigiimmik paasinninnissaq annerulersissavat.

IMMIKKUT EQQUMANERUNISSAMI SUNA PISARIAQARTINNEQARPA?

Meeqqat ingasaassisumik kinguaassiutit tungaasigut pissusilersuuteqarpata, tamannalu meeqqanik nalinginnaasumik alapernaassusaannit allaanerumik pissuseqarpata, taava tamanna eqqumaffigisariaqarpat. Meeraq kiserluinnarmi kinguaassiutit atorlugit pinnguarnissamik iliuuseqartarpat, meeqqap meeqqat allat kinguaassiutaasigut aluttortarpat, imaluunniit meeqqap inersimasut naqqiineri imaluunniit ilitersuutaat malittanngippagit, taava immikkut eqqumaffigisariaqarpat.

Meeraq innarlerneqarsimaneramik timiatigut takuneqarsinnaappat, soorlu aappillersimaneqarpat, ikeqarpat imaluunniit kinguaassiutaasigut qaniatigulluunniit tilluusaqarpat.

Meeqqat atuartut ukiuminnut naleqqiullugit naleqqutinngitsunik atoqatigiinnermut ilisimasaqarpata imaluunniit inersimasut kinguaassiutitigut atortagaannik annertuumik nalunngisaqarpata (oqaatsit, timip qanoq inissisimasarneri, tipit il.il.), atoqatigiinnermut tunngasunik assut eqqartuippata, kikkut tamarmik takusinnaasaannik tissassartarpat imaluunniit pissusilersuutisimikkut kinguaassiutitigut atuinerit aallaavigippatigut, pissutissaqarpoq immikkut meeraq eqqumaffigineqarnissaa.

Inuusuttuaqqap killissatit meeqqalluunniit inuusuttuaqqalluunniit allat killissaat kinguaassiutit aallaavigalugit qaangertarpat, soorluluunniit 15-inik ukioqalertinnatik atoqatigiinnikkusullutik misiliippata, aamma kinguaassiutitigut pissusilersuutaat pinngitsaaliinertut pissuseqarpata, immikkut eqqumaffigisariaqarpatit.

KINGUAASSIUTITIGUT INNARLIISARNERIT

Kinguaassiutitigut innarliisarnerit inuiaqatigiinni sumi tamani pisarpoq. Tamanna isumaqarpoq, kinguaassiutitigut innarliinerit soorlu ilaqutariinni sumingaaneraluarpataluunniit, qanorluunniit ilinniagaqarsimagaluar-pata, ilaqutariit iluanni avataanilu pisinnaasut. Eqqarsarajuttarpugut kannguttaatsuliortoq "meeqqanik ussaarisartutut" eqqarsaatigikkajut-tarippat, imaappoq angut takornartaq ersinartoq meeqqat mamakujuttut atorlugit qaninnguiniartartoq. Kisiannili pissutsit piviusut imaapput, innarliinerit amerlanerpaat ilisarisimasanit pisartut. Taamaammat pin-gaartuuvoq meeqqat inuusuttuaqqallu sapinngisamik pitsaanerpaamik kinguaassiutit atortarneri pillugit oqaloqatigineqassasut. Suut pissusis-samisoortuuppat, killissat sumiippat, kikkullu eqqarsaatit pillugit oqalo-qatigineqarsinnaappat.

Inersimasutut ilaatigut meeqqat inuusuttuaqqallu ajortunik misigisaqar-simanertik pillugu oqaluttuaraangata suusupagisutut isigisinnaavagut, imaluunniit politiitut pissusilersorsinnaavagut. Takusaqarussi (sms-eq, chat-eq allaluunniit) imaluunniit meeraq ernumassutiminik oqaluttuortoq tusaagussiuk pingaarpoq iliuuseqartinnasi eqqarsaqaarnissarsi

Meeraq inuusuttuararlunniit apeqquteqarfigerusullugit oqarfigiuaan-nassavarsi, sooq tamanna kissaatiginerlugu, apeqqutitillu akissagaat. Soorlu "SMS takugakku toqqissisimajunnaarsimallutit, neriuppunga nalus-sanngikkut arlaata ajortumik pippatit imaluunniit ajortumik isertuussis-sasutit piumaffigippatit, uannut oqaluttuarsinnaajuaannartutit". Meeqqa-mut pingaarpoq ilisimassallugu nammineq pisuunngimmata, imaluunniit inersimasut iliuusaannut akisussaasuunngimmata.

Kinguaassiutitigut innarliinerit kinguaassiutitigut atuineri imaluunniit sammisaqarnermi meeqqap inuusuttuaqqalluunniit inerissimanermini ukioqassutsillunniit peqqutigalugu paasisinnaanngilai imaluunniit akuer-saarsinnaanngilai. Iliuuserisat inersimasup pisariaqartitai peqqutaapput. Kinguaassiutitigut innarliinerit timimut attuumassutillit soorlu attuaan-ninerit, kuninneqarnikkut imaluunniit attuualaartitsinikkut pisarput. Imaassinnaavoq aamma atoqatiginninniarnikkut imaluunniit atoqatigiin-nikkut pisut.

Aamma timikkut pinngikkaluarluni, atoqatigiinnissamik kaamma-torneqarnikkut, pornofilminik isiginnaartitaanikkut, paquminarsin-naasunik assilineqarnikkut, imaluunniit inummik immiut attuualaartumik isiginnaartitaanikkut soorlu aamma pisinnaasoq.

Kinguaassiutitigut meeqqanik inuusuttuaqqanillu innarliineq pinerlun-neruvoq. Kinguaassiutitigut innarliinermik pasitsaassaqaruit, imaluunniit ilisimasaqaruit eqqaamassavat kommuunimut nalunaaruteqartussaati-taagavit imaluunniit politiinut unnerluutigissagakku.

**Nalorngissuteqaruit ugguuna
attaveqarfigiuaannarsinnaavatsigut**

Niels Hammekensvej 41
3900 Nuuk
Oqarasuaat: (+299) 346011

saaffik@nanoq.gl
www.saaffik.gl

Paasissutissatut aallaavigineqartut:

Norlén, A. (2013): Stopp! Min Kropp! Rädda Barnen.

Petersen, C.N. (2014): Seksuelle overgreb mod børn

og unge i Grønland. Beredskab, samtale med børn, vidensdeling. Saaffik.

Stevnshøj, A. L. (2005): Børn og seksualitet. Børns vilkår.